

Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK)

Reģistrācijas Nr. 40008004918, adrese: Raiņa bulvāris 4, Rīga, LV-1050; lddk@lddk.lv

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK)

Reģistrācijas Nr. 40003081501, adrese: Kr. Valdemāra iela 35, Rīga, LV-1010; info@litrk.lv

Rīgā, 2025. gada 3. februārī

LTRK Nr.2025/53

LDDK Nr. 2-9e/28

**Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētājam Daigam Mieriņam
Latvijas Republikas Ministru prezidentei Evikai Siliņai
Latvijas Republikas Finanšu ministram Arvilam Ašeradenam
Latvijas Republikas Ekonomikas ministram Viktoram Valainim
Latvijas Republikas Satiksmes ministram Kasparam Briškenam**

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) un Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) atklātā vēstule

Latvijas kapitāla tirgus joprojām ir zemu attīstīts. Vērtējot pēc akciju tirgus kapitalizācijas pret IKP, Latvija atrodas pēdējā vietā starp ES valstīm, būtiski atpaliekot arī no kaimiņvalstīm. Pēc Latvijas Bankas datiem, Igaunijas akciju kapitalizācijas līmenis 2023. gadā sasniedza 13,4%, Lietuvas 11,5%, bet Latvijā tie bija tikai 1% no IKP. Salīdzinoši ES vidējais rādītājs pārsniedz 50% robežu no IKP.

2023. gadā Ministru kabinets atbalstīja priekšlikumu sasniegt Finanšu ministrijas Informatīvajā ziņojumā par Latvijas kapitāla tirgus tālāku attīstību izvirzīto rezultatīvo rādītāju – Latvijas akciju tirgus kapitalizācijas apjoms 2027. gadā 9% no IKP. Finanšu ministrs A. Ašeradens savā uzrunā Latvijas kapitāla tirgus forumā 2023 “Izaugsmei patīk uzņēmīgie” pauž vēl ambiciozākus plānus – palielināt akciju tirgus kapitalizācijas apjomu 9-10% apmērā no IKP līdz 2026. gadam. Arī valdība savās deklarācijās un rīcības plānos ir uzsvērusi kapitāla tirgus attīstību Latvijā kā vienu no būtiskajiem ekonomikas transformācijas uz stimulēšanas aspektiem.

Ministru kabineta rīcības plāna galvenajiem darbības virzieniem konkurētspējas jomā līdzās valsts finanšu stabilitātes un ilgtspējas nodrošināšanai minēti privāto investīciju un inovāciju sistēmas veicināšana, ārvalstu tiešo investīciju palielināšana, uzņēmējdarbības vides uzlabošana, finanšu pakalpojumu paplašināšana, kapitāla tirgus tālāka attīstīšana. Tajā tika iekļauta stratēģijas un konkrētas rīcības plāna kapitāla tirgus attīstībai Latvijā izstrāde, kas ļautu privātajiem uzņēmumiem gūt pieeju būtiskai izaugsmei nepieciešamajam kapitālam.

Deklarācijā par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību 2023. gada septembrī 30. punktā teikts: *Turpināsim attīstīt ar Baltijas valstīm konkurētspējīgu kapitāla tirgu. Lai attālinātu publisko personu kapitālsabiedrības no politiskās ietekmes un piesaistītu investīcijām nepieciešamo kapitālu, mazākuma akciju daļu no tirgus orientētām publisko personu kapitālsabiedrībām kotēsim biržā, kā arī ieviesīsim labas pārvaldības principus un mazināsim ierēdniecības pārstāvību amatos kapitālsabiedrībās.*

Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK)Reģistrācijas Nr. 40008004918, adrese: Raiņa bulvāris 4, Rīga, LV-1050; lddk@lddk.lv**Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK)**Reģistrācijas Nr. 40003081501, adrese: Kr. Valdemāra iela 35, Rīga, LV-1010; info@litrk.lv

Rīcības plāns nosaka, ka tiks palielināts akciju tirgus kapitalizācijas apjoms, sasniedzot 9% no iekšzemes kopprodukta 2027. gadā un stiprināta kapitāla tirgu attīstību veicinoša ekosistēma.

Valdība norādījusi par nepieciešamību mazināt birokrātiskos šķēršļus un attīstīt kapitāla tirgu, bet darbos novērojamas citas tendences. Valdības rīcībās un pieņemtajos lēmumos var novērot atšķirīgu virzienu deklarācijās un forumos minētajiem. Lai arī tirgus un labi pārvaldītas jauktas/valsts kapitālsabiedrības spēj nodrošināt gan kvalitatīvu visaptverošu piedāvājumu, gan inovācijas lielākajā daļā nozaru, valdība ar saviem lēmumiem nerada priekšnoteikumus pašas noteikto mērķu sasniegšanai.

LDDK un LTRK uzsver, ka konkurence vienādos apstākļos un laba pārvaldība ir prioritāte ekonomiskajai izaugsmei, investīciju piesaistei un uzņēmējdarbības vides stiprināšanai. Uzņēmumi nedrīkst tikt šķiroti pēc kapitāla izcelsmes, un jāatbalsta nosacījumi, kas veicina maksimālu ekonomisku atdevi gan no privātām, gan publiskām kapitālsabiedrībām. Nepieciešams radīt skaidrus, paredzamus apstākļus izaugsmei un izvairīties no valsts iejaukšanās uzņēmējdarbībā. Valsts iejaukšanās uzņēmējdarbībā ir tiešs ceļš uz neefektivitāti, sliktu korporatīvo pārvaldību ar tālejošākām sekām. Uzticības trūkums privātajam vai jauktajam kapitālam veicina stagnāciju un neļaus tuvoties sekmīgākajām tirgus ekonomikām reģionā - Lietuvai, Igaunijai, Polijai un citām. Tieši otrādi - turpināsim atpalikt.

Valdība regulāri uzsver nepieciešamību strādāt pie regulējuma pārskatīšanas, lai uzlabotu kapitālsabiedrību konkurētspēju, piemēram, atceļot ierobežojumus publiskajām kapitālsabiedrībām startēt eksporta tirgos, investēt P&A un inovācijās, kā arī sekmējot resursu piesaisti caur kapitāla tirgus instrumentiem. Taču LDDK un LTRK neatbalsta valsts pārvaldes izvēlēto normatīvā regulējuma pilnveides virzienu, kas komerciālas publiskas personas kapitālsabiedrības padara par valsts pārvaldes struktūrām pielīdzināmām institūcijām.

Straujākas izaugsmes scenārijā bez publiskām investīcijām nozīmīga loma ir arī privāto investīciju apjomam, stimulējot kreditēšanas pieaugumu, kapitāla tirgus attīstību un finanšu instrumentu izmantošanu. Pēdējos gados, kopš valdības deklarācijas un rīcības plāni iekļauj prioritātes par kapitāla tirgus attīstību, kā arī valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību došanos IPO virzienā, biržā ienākuši tikai pilnībā privātie uzņēmumi – *Kalve, Elevation, Virši, DelfinGroup*. Neviena valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrība. Valsts kā akcionārs ar saviem lēmumiem aizvien nav spējusi sekmēt kapitāla piesaistes procesu un valdība savos lēmumos ir nostiprinājusi pretrunīgas normas ar publiskajā telpā paustajiem mērķiem. No vienas puses notiek vilcināšanās ar stratēģisku lēmumu pieņemšanu, no otras puses - ir vērojama mikrovadīšana, iejaucoties ikdienas administratīvajos procesos.

Valsts kapitāla īpatsvars Latvijas ekonomikā ir ar tendenci palielināties. Vēlamies aicināt Latvijas Republikas Saeimu un Ministru kabinetu atbalstīt privātās iniciatīvas

Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK)

Reģistrācijas Nr. 40008004918, adrese: Raiņa bulvāris 4, Rīga, LV-1050; lddk@lddk.lv

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK)

Reģistrācijas Nr. 40003081501, adrese: Kr. Valdemāra iela 35, Rīga, LV-1010; info@litrk.lv

kapitāla pieaugumu dažādos Latvijas ekonomikas segmentos un neaizstāt privāto vai jaukto kapitālu ar valsts atbalstu, kā to reizēm var novērot. Tieši vienlīdzīga attieksme pret visa veida kapitālu nodrošina efektivitāti, inovācijas, izaugsmi un konkurētspēju.

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras prezidents

Aigars Rostovskis

Latvijas Darba devēju konfederācijas prezidents

Andris Bite

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu